

d. xiii, 24. Q. R. xiii, 24.

ORIGINEM
DOMVS SAXONICAE
E
PRIMORIBVS
VETERIS GERMANIAE

PRAESIDE
IOANNE GOTLIB. KRAVSE
HISTOR. P. P

A. D. VI NONAR. M. CII
A. CHRISTIANO c. I. I. CC XXXV

H. L. Q. C
DISPV TABIT

CHRIST. GOTTLOB GEBHARDVS
BELICIO-MISNICVS
SS. THEOL. STVD

VITEMBERGAE
EX OFFICINA HAKIANA.

U. 4.

ILLVSTRIS
ACADEMIAE VITEBERGENSIS
RECTORI MAGNIFICO

RELIQVISQVE

VIRIS

*SVMME REVERENDIS ILLVSTRIBVS
CONSULTISSIMIS EXPERIENTISSIMIS
EXCELLENTISSIMISQVE*

DIVINARVM HVMANARVMQVE LITERARVM

PROFESSORIBVS

ET

DOCTORIBVS

LONGE CELEBERRIMIS

MVSARVM STATORIBVS PERQVAM EXIMIIS

ATQVE

DE COETV DEI, ET REPUBLICA CVM CIVILI TVM
LITERARIA OPTIME MERITIS ET ADHVC
MERENTIBVS

DOMINIS PATRONIS

STVDIORVMQVE MEORVM AMPLIFICATORIBVS

NVNQVAM SATIS COLENDIS OBSERVANDISQVE

HANC QVALEMVNQVE DISPVTATIONEM

EA QVA DECET PIETATE ET RELIGIONE

VETERVM CLIENTVM MORE

DO DICO DEDICOQVE

RESPONDENS

qVI tot, qVot LiterIs ConsCripta haeC
Charta, preCabor
faVsta VlrIs MerItIs, qVos sine fIne
CoLo.

ORIGO
DOMVS SAXONICAE

E
PRIMORIBVS
VETERIS GERMANIAE.

SYMMA DICENDORVM.

I

Generis antiquitas laudem habet.
Perperam contemnitur a Seneca.
SAXONICAE DOMVS merita
et prerogative.
Hic de Nobilitate Originis dicen-
dum.

II

Num REGIO Stemmate orta sit
DOMVS SAXONICA?
VVITEKINDVS rex a scripro-
ribus dicitur.

Quo sensu id factum?

Saxones reges non habuerunt.
VVITEKINDVS unus e PRI-
MORIBVS Westphalorum fuit.

III

Origo Wirekindea DOMVS
SAXONICAE non repudianda?
Levitas argumenti a silentio scri-
ptorum.

Indicia Originis Wirekindeae,
Wirekindeorum et Buziciorum in-
cremента eadem aetas vidit.

THEODERICI BYZICII avus
equalis Mathildis reginae, et Iuttae,
Wirekindearum.

Siffridi Marchionis beneficia pro-
pinqvis ejus data.

Comitatus in Hologovia, DEDO-
NI commendatus.

A

DEDO

DEDO Siffredi agnatus non fuit, IVTTAE fuisse videtur.

IVTTA Wirekindo II nata censetur.

DEDO fratrem IVTTAE videtur patrem habuisse.

Wirekindus II in Stemmatis inter majores Buziciorum refertur.

THEODERICI nomen Buzicii debent patri MATHILDIS.

Memoria TETI Comitis in caubio Mathildis Quedlinb. servata.

Tribuum Imadi et Buzici eadem origo et etas.

Schema agnationis inter Wirekindos et Buzicos.

III

Natalium gloria BVZICIIS, sine origine Wirekindea, constas.

Et Wirekindea non inferior. Decora Nobilitatis eorum enumerantur.

V

Ordines tres civium Germania. ADELINGORVM Ordo primarius.

Negatur in BVZICIIS. Invidia erga DOMVM SAXONICAM.

Num auctorem habuerit, laquei supplicio punitum?

Eundemque nec Christianum, nec Germanum?

Ignorantia conviciatoris. A mendicitatis opprobrio absolventus DEDO.

Calumnie contentu vindicanda.

VI

PRINCIPES habuit Germania vera.

Eorum auctoritas sub regibus. Saxonum PRINCIPES ante conjunctionem cum Francis.

Eorum PRIMORES et OPTIMATES sub regibus.

Consensus Virorum doctiss. de Germanis.

Et de Saxonum Sarrapis. PRIMORES Saxonum Francicis nobiliores.

Primorum Saxonorum origo. Eorum numerus non duodenarius.

Sed longe major. Aequalis pene Pagorum numero.

Principum Saxon. summus imperium.

Principum dignitas Ducali praelata.

VII

Ab his Principibus orti BVZICII. RICDAGVS Marchio, unus e Primoribus.

DEDONIS apud Ricdagum agnatum qua servitia?

DEDO inter familiares Ortonis III Imp. et Comes.

Comites Saxonibus e nobilissimis gentis dati.

Duces Saxon. ad regium fastigium evecti.

DEDO gener Ducis Theoderici, FRIDERICI, fratris ejus, auctoritas et potentia.

VIII

EGREGIA LIBERTAS Theoderici, an nobiliss. Origini obster?

Libertatis gradus varii apud Germanos.

Ingenius non erat LIBERTAS EGREGIA.

Ejus descriptio ex Sigeberto. Servitia Nobilium militaria ex lege feudali.

Liberi et Ministeriales sequioris etatis sunt.

LIBERTAS EGREGIA verorum sensim evanescit.

Scr.

Servitus Officialis, etiam Ducum
et Marchionum.

Distinguitur a feudali.

*Aliena utraque a LIBERTATE
EGREGIA.*

Exemplum Rurgeri;

Et Welfi, seu Eibiconis Bavari.

Quo pretio libertatem egregiam
habuerit?

Eadem Libertas fuit THEODE-
RICI BVZICII.

Leibnitii interpretario quo sensu
toleranda?

VIII

Summa dignitas BVZICIORVM
e nomine TRIBVS.

TRIBVS quid sit?

Cur Familia quadam dicta

TRIBVS?

Ad antiquitatem id refert Lei-
bnitius.

Quod nobis ex parte probatur.

BVZICIA familia, nisi Wirekin-
dea fuerit, TRIBVS tamen fuit.

TRIBVVM partes in destructio-
ne regni Thuringici.

Tres Principes Saxonum, et tres
Ducatus.

Illi e familiis omnium nobilissimis
electi.

Has fuisse TRIBVS veterum.

Hinc antiquissima Nobilitas DO-
MVS SAXONICAE.

I

anter præclara decora, quibus Gentes per
Germaniam illustrissimæ fulgent, illud
cum primis haberi ostentarique solet, ut
fortunis amplissimis etiam generis anti-
quitas respondeat, et in ultima antiqui-
tate, quousque memoria hominum, mo-
numentorumque fide repeti potest, glo-
ria dignitateque præter ceteras emine-
ant, neque ulla obscuritatis viliorumque natalium macula, vel in
ipsis originibus labefactentur. Quamquam enim veram nobilita-
tem sua cuique virtus tribuat, et, monente Seneca, tertio de Bene-
ficiis, eadem omnibus sint principia, eademque origo, unus omnium
parens mundus: sive per splendidos, sive per sordidos gradus, ad
hunc prima cujusque origo perducatur: attamen, si splendidum
esse, quam sordidum, præstat, venerari omnino par est æternæ
providentiæ benignitatem, cum paucis quibusdam familiis illu-
stribus, ultra communem hominum sortem, atque præter illam,
quam idem Philosophus epistola XLIII, familiis solennem esse ait,

ex splendidis sordidisque alternatam seriem, honores, fortunaſque splendidiffimas, cum ſalute populorum arctiffime conjunctas, per decem plureſve annorum centurias, etſi quibusdam procellis nonnunquam concuſſas, nunquam tamen peſſundatas aut everſas, deprehenditur induliffiſſe. DOMVS SAXONICA, ſicuti nulli per Germaniam, atque adeo per univerſam Europam, rerum geſtarum celebritate concedit, et meritis in communem patriam immortalibus, multis abhinc ſaeculis conſecuta eſt, ut maximis privilegiis Imperatorum regumque ornata, ceteris per cultiorem Europam omnibus preferretur; ita generis etiam antiquitate & originibus nobiliſſimis, atque illuſtri cum univerſis Europae imperantis familiſis cognatione, nulli eſt ſecunda. Nos, ceteris in praefens omiſſis, Nobilitatem Originis Sereniſſimae Potentiſſimaeque DOMVI genuinis veteris memoriae documentis vindicabimus.

II

Non dubitarunt ſuperioris aetatis ſcriptores, regioſ natales dare DOMVI SAXONICAE, eamque regioſ ſanguine Wittekindo profatam affirmare: quibus titulis cum illorum temporum annales referri ſunt, tum iidem, e libris, in aulae Principum, majorum imaginibus coruſcantia, ceteraque monumenta publica, manarunt. Et fateamur neceſſe eſt, apud vetuſtos etiam ſcriptores nonnunquam regioſ nomine laudari Wittekindum. Ditmarus Merſeb. lib. I Chron. air: *Henricus Mathilden, filiam Theoderici et Reinilde, ex VVITTEKINDI REGIS tribu exortam, appellat.* Chronicon Andegavenſe, apud Labbeum Bibl. MS. T. I. p. 283, ad a. 784: *VVITTECHINDVS REX Alborum et Saxonum.* Anonymus de fundatione quarundam Saxoniae Eccleſiarum, apud Leibnitium Ser. rerum Brunſvic. p. 260, a. 780: *Carolus Episcopatum Mindenſem fundavit - - in loco, ubi REX ANGARORVM VVEDEKINDVS caſtrum habuit.* Chronicon Episcoporum Mindenſium apud Piſtorium p. 726, §. 17: *Quicquid prius Imperator Carolus et VVEDEKINDVS, REX Mindenſium et Angarorum - - reliquerant eccleſiae.* At enimvero non eſt ea horum ſcriptorum in rebus, quae ab aetate ſua paullo longius aberant, auctoritas, ut fidem temere ipsis adhibere liceat. Praeterea nonnulli etiam non tam patriae antiquitatis ignorantia peccaffe

caste existimari possunt, quam nomen regium viro inter suos maximum nomen adepto, tribuisse, sola imitatione quadam scriptorum Romanorum, a quibus passim reges aut regulos barbarorum dici videas bellicos Duces nationum exterarum. Probatissimorum enim scriptorum testimoniis constat, Saxones olim regibus non fuisse obnoxios, sed primoribus regionis, ex Adelingis, populi suffragio, delectis, reipublicæ administrationem commendasse. Non vere minus, quam luculenter de hoc argumento exponit Beda lib. III, c. II Hist. Eccles. gentis Anglorum. *Non habent, inquit, regem antiqui Saxones, sed Satrapas plurimos, suæ genti prepositos, qui, ingruente belli articulo, mittunt equaliter sortes, et quemcumque fors ostenderit, hunc, tempore belli, ducem omnes sequuntur, et huic obtemperant. Peracto autem bello, rursum equalis potentia omnes sunt Satrapæ.* Similiter Poeta Saxo ad annum 772, de Francis et Carolo M.

Hanc unam (Saxonum) poterant nimirum vincere gentem,

Quæ nec REGE fuit saltem sociata sub uno,

Vt se militiae pariter defenderet usu,

Sed variis divisa modis, plebs omnis habebat

Quot pagos, tot pæne Duces, velut unius artus

Corporis in diversa forent hinc inde revulsi.

Sed generalis habet Populos divisio ternos,

Insignita quibus Saxoniam floruit olim.

Et Witichindus Corbejensis Annal. libro I: *A tribus Principibus totius gentis Ducatus administrabatur, certis terminis exercitus congregandi potestate contentis, quos suis locis ac vocabulis novimus signatos, in Orientales scilicet populos, Angarios atque Westphalos. Si autem universale bellum ingrueret, sorte eligitur, cui omnes obedire oporteat, ad administrandum imminens bellum. Cum itaque nunquam unius imperio, pacis tempore, subiecti fuerint Saxones, manifestum est, neque Witekindum regia potestate apud eos usum esse. Quamobrem potior fides est scriptori cœvo, Annalium regum Francorum auctori, Reuberiano, qui ad an. 772, Witekindum vocat unum e primoribus Westphalorum; similiter ut apud eundem ad an. 775, Hesso audit unus e primoribus Saxonum. Quamquam autem Witekindus rex non fuerit, imo ne Dux quidem Saxo-*

Saxoniae, quod a multis recentiorum factitatum esse constat, præter errorem dicatur: fuit is tamen summo, quem reipublicæ Saxonicae rationes patiebantur, apud suos loco, inter primates gentis habitus, ad reipublicæ administrationem vocatus, bellicue ducis partibus inter suos egregie perfunctus, eamque gloriam ad posteros Stemmatis Witekindei propagavit.

III

Erunt, qui continuo hic nobis ocllamabunt, omnia illa, quæ Witekindeæ familiae sunt propria, nihil ad DOMVM SAXONICAM spectare. Nemini enim obscurum est, quot quantisque arietibus, hac nostra ætate, concussa sit, et tantum non subversa, sententia de SAXONICAE DOMVS origine Witekindea. Cavendum tamen esse monemus, ne præcipiturus iudicium in causa gravissima, aut veritatem illi, quanquam obscurius prodentem se, et scriptorum negligentia pene oblitteratam, e manibus dimittant, et, una cum fabulis, quibus licentia superiorum temporum fuit inquinata, ex annalibus ejiciant. Dudum Schurzleischius, loco non uno, monuit, omne robur argumenti, quod originibus Principum nostrorum Witekindeis opponitur, derivari a silentio scriptorum, illud autem argumentationis genus non magni ponderis esse in rebus historicis, quod multa scriptores, sive invidia intercedente, sive oscitatione et ignorantia, soleant præterire, atque, etiam cum attingunt nonnulla, cetera omittere et alio stilam vertere, quo vocat ratio instituti. Ex quo autem diligentius investigatæ sunt rationes stemmatis Witekindei, atque monumentis genuinis comprobata, ostendere etiam licuit, comparatis inter se, quæ de rebus illorum temporum, inconcussa annalium fide, tradita leguntur, non adeo ab omni veritatis specie alienam esse de illis DOMVS SAXONICAE originibus sententiam, ut non passim se nobis offerant indicia, ad persuadendum idonea, per masculos a Witekindeis descendere Buzicios, quanquam id scriptores, quos habemus, in literas non retulerint, contra, qui tradiderant fortasse, injuria temporum e manibus hominum sint sublata. Sane Bvzicii illis temporibus primum in annalibus commemorantur, atque rebus gerendis admoti esse leguntur, cum, affinitatibus Principum potentissimorum aucta, renatam quasi videret gloriam veterem

terem auctoritatemque Domus Witekindea. THEODERICO enim, qui primus laudatur BVZICIAE gentis auctor, patrem fuisse TETEN seu DEDONEM, et idem cum nepote Dedone nomen, et ejusdem in Hofgovia Comitatus administratio, non obscure prodit: AVUS, sive is BVRRHARDI aut BVZICI, sive alio quocunque nomine usus sit, ea aetate vixerit necesse est, qua *Matbildis et Iutta*, fratrum Witekindeorum, Theoderici et Wittekindi II, filia, fortunas Domus Witekindea amplificare ut maxime poterant, maritos siquidem nactae potentissimos, illa *Henricum*, Saxoniae Ducem, deinde Germaniae regem, haec *Siffridum*, Saxoniae Marchionem. *Siffridus* autem, anno circiter DCCCCXXXV, utraque sobole, infelici casu, orbatus, solitudini solatium quaesivisse videtur in adjuvandis ornandisque propinquis, quos ut successores haberet in muneribus, quae regio beneficio tenebat, eum et optasse, et, optatis ut potiretur, facile consecutum esse, credibile est. Nam Comitibus defunctis, jam Carolingorum aetate, cum neque beneficii lege, neque hereditario jure, praefectoria potestas daretur, eorum, qui heredes proximi essent defunctorum, rationem habitam esse a regibus in surrogando successore, cum aliis documentis, tum exemplo filiorum Wilhelmi et Engelschalci, Comitum in Bajoaria, constat, aegre ferentium, praeferi sibi a rege, in successione patrum suorum, Arbonem Comitem. De meritis autem *Siffridi*, regisque in eum animo, dubitari non potest, cum, *Witichindo* teste, fuerit Saxonum Optimus, et a rege secundus, gener primum regis, deinde vero affinitate conjunctus. Marchiam itaque orientalem accepit frater ejus *Gero*; Comitatum in pago Hofgoviensi, quem a *Siffrido* administratum esse, Traditiones Fuldenses Schannatianae n. 570, nuper docuerunt, nactus est idem, quem superius laudavimus, TETE seu DEDO: unde colligere licet, ipsum etiam propinquitate aliqua *Siffridum* attigisse. Quae nisi fallat conjectura, merito habebitur pro agnato uxoris *Siffridi*, atque adeo erit e posteris *Wittekindi*; quod *Siffridus* ipse, ex agnatis, praeter fratrem *Geronem*, neminem superstitem habuisse legatur. *Wittekindi* autem genus propagatum esse a tribus *Reginberni* filiis, *Wittekindo*, *Imado* & *Theoderico*, auctor est *Witichindus*, monachus *Corbejensis*,

jenfis: e quibus neque Imadum, neque Theodericum; Buziciae Tribui originem dedisse, e monumentis, quibus commemorantur eorum posteris, patet. Superest igitur Wirekindus, quem masculam reliquisse sobolem, dudum ex indicis quibusdam collegere viri docti; quanquam nomina posterorum nusquam inveniuntur. Data ipsi ab aliis est, ex conjectura probabili, filia, IVTRA, Siffrido Marchioni nupta; cui nos, inducti rationibus modo prolatis, addimus fratrem, Teti nempe, seu Dedonis, successoris Siffridi in Comitatu Hofgoviensi, patrem, cujus esse nomen ignoratur, BVZICVM tamen dictum esse, ipsum Tribus Buziciae nomen arguit. Arque huc spectare id ipsum videtur, quod etiam veterum Stemmatarum Saxonorum auctores e monumentis fortassis quibusdam, nondum in lucem protractis, didicerant, nempe Buzicios genus derivare a Wirekindo II, qui quidem, cum alium Wirekindum II non agnoscat genuinum Stemma Wirekindum, diversus ab hoc nostro esse non potuit; tamen Stemmato-graphi, cum de aetate ejus nihil annotatum invenirent, eum male Wirekindi M. filium fecerint. Iuvat sententiam nostram nomen THEODERICI, et, quod inde natum est, TETI, DEDONISQUE, tanto-perè adamatam genti Buziciae; cujus rei causam, quae omnes huc usque fugiebat, invenisse nos existimamus in grata memoria beneficiorum, a Mathilde regina, THEODERICI filia, acceptorum. Quemadmodum ad ejusdem Mathildis studium conservandi memoriam agnati sui pertinere videtur, quod in tabulario monasterii Quedlinburgensis, ab eadem extructi, custoditum sit, ex eoque non ita pridem in lucem productum Diploma Ottonianum, quod unum nobis Comitatum TETI Comitum indicat. His adde, neutiquam constare, cur Imadi posteritas separatim dicta sit TRIBVS IMADI, nisi dicamus, familiam Wirekindi eo tempore, deficiente mascula prole Theoderici Comitum, fratris Imadi, in duas Tribus fuisse distinctam, atque alteram Tribum, cujus nomen nusquam expressum reperitur, non aliam fuisse, quam nostram TRIBVM BVZICVM. Sed haec quidem alibi latius exposuimus. Nunc, ut rectius intelligantur, quae huc usque dicta sunt, genuinum Stemma Wirekindum, cum Buzicia Tribu, ex nostra sententia, connexum, subjiciamus.

WIT-

DOMVMQVE SAXONICAM, id eo spectare, ut nobilissimo genere & e primoribus Saxoniae nata esse cognoscatur, majoresque ad reip. administrationem vocatos et bellica virtute eminentes habuisse. Easdem vero praerogativas BVZICIIIS ab iis etiam, qui in dubium vocant originem eorum Wittekindeam, negari non posse, satis constabit, si docuerimus, eos et inter ordines reip. patriae primum, ipsa nascendi sorte, jureque familiae, sibi vindicasse, & in illo ordine, praeter ceteros aequales, auctoritate & existimatione floruisse, omniumque oculos & studia in se convertisse; porro muneribus perfunctos esse gravissimis, quanquam honoribus quibuscunque THEODERICVS splendidissimum natalium decus, illamque eximiam libertatem, in qua una satis sibi divitiarum, satis honorum dedisse naturam, majorumque virtutem, existimabat, longe praerulerit; denique eam Nobilitatis primariae antiquitatem dignitatemque praeseferre DOMVM SAXONICAM, quibus alias per Europam universas, si de palma contendere ausint, non exaequet modo, sed etiam vincat.

V

Tribus Ordinibus, *Nobilium*, *Ingenueorum* et *Manumissorum*, seu *Adelingorum*, *Frylingorum* et *Lazzorum*, divisam fuisse populum Saxonum, tradunt Nithardus et Huchbaldus, auctores fide dignissimi, confirmat Witichindus, omnino evincunt leges verustae; neque audiendi sunt, qui quartum servorum ordinem, praeter scriptorum mentem, obtrudere nobis conantur, quorum ratio alibi a nobis excutitur. Satis erit, pro instituto, monere, primum in civitate Ordinem obtinuisse ADELINGOS seu NOBILES, quibus ad summos honores patebat aditus; neque ullam inter Germanos dignitatem fuisse tantam, nullum munus tam splendidum, quod in hunc ordinem non caderet, adeo ut ipsi regum filii, regni heredes, quorundam Germaniae Populorum moribus, nomen profiterentur in hoc ordine, et *Adelingi* vocarentur. In hoc ordine fuisse BVZICIOS nostros, nemo adhuc inventus est, qui dubitaret, praeter novitium quendam Antiquitatum Saxoniarum compilatorem, qui a loco, quem inter Adelingos, omnium verae antiquitatis Germanicae narorum judicio, adhuc obtinuerant, eos deturbare, atque in classem inferioriorem

feriorem Frylingorum deprimere, futili argumentatione, ab elogi Viri egregiæ libertatis, quod Theodorico tribuitur, petita, conitus est; quam hic refellere supervacuum esse existimamus, cum ex iis, quæ deinceps dicentur, quam inanis sit, omnibus palpari queat. Mirum interim videri debuit, hominem aut oblivisci adeo sui potuisse, aut ab argumenti, quod ex instituto pertractandum suscepit, cognitione eo usque imparatum, ausu temerario, tam iniqua in Majores DOMVS SERENISSIMAE effundere; nisi alias quoque idem satis et novitatis, quantumvis ab omni veri speciei alienæ studium perversum, et animum in eandem DOMVM, ab obtrectandi libidine non vacuum, prodidisset. Neque enim alio spectare potest, quod idem, quanquam nullis, aut levissimis sane, rationibus suffultus, omnino tamen gentem BVZICIAM a Theodorico illo derivare laborat, qui Ottone I. temp. moderante, perduellionis crimen infami supplicio expiare, vitamque laqueo finire coactus est. Et quasi exulcerato in eam gentem animo satis nondum fecisset, hominis eam scelerati et fœdissimo genere ignominia notati sanguine profatam esse asserens, hunc gentis, quem fingit, auctorem, in illa quoque Christiana veritatis luce, quæ dudum per omnem Saxoniam propagata erat, gentilium superstitioni addictum fuisse comminiscitur; et, quod gravius videri debet, eidem Germanicæ originis decus, magni semper habitum majoribus nostris, et privilegiis ornatum eximiis, negare non erubescit, originemque BVZICIORVM, si posset, relaturum se profiteretur ad Slavos, quos ipse stupidos vocat, ætas autem illa tanto prosequeretur contentu, ut vulgo canum vilissimorum convicio exciperet. Quibus autem id consecururum se confidit argumentis? Egregiis sane! Observatum sibi, ait, hoc supplicii genere olim neque Christianorum, neque Germanorum quenkam esse punitum. Quod, singulare profecto est, ab eo jactari, qui non tantum publicatis libellis docere Antiquitates Germanicas audet, sed et Critici personam sumit et nomen, Virosque doctissimos, etiam cum supercilio, reprehendit. Quasi vero, nunc atatis, fugere vel tyrones queat, latrones in primis, etiam imperante Henrico sancto, laqueo suffocatos esse, et, narrante Lamberto Tuitiensi, Ottonis III. tempore, Clericum quendam, quod eodem

dem crimine manus polluisset, Coloniae strangulatum; quin et fures, Eccardo Marchione jubente, in crucem actos, et jure provinciali Alemanico furibus eandem pœnam frequentissime decerni; tum vero eodem supplicio animadversum esse in Majestatis reos, qui Pippino adversus patrem Carolum M. adhaeserant, & in turbatores reip. in tumultu Moguntino anni DCCCXLI, idque procul dubio ex Decreto Capitularium, & in proditorem patriæ Brunonem, tempore Henrici sancti; eandemque pœnam Ludovicum puerum iis statuisse, qui in bello adversus infideles patriæ defuturi essent. Neque minus infœctum est, quod idem, Antiquarius dicam, an Veteramentarius ignobilis? Dedonis, in Ottonis III postea familiaritatem adsciti, paupertatem urget & in contemptum trahit, hominemque famelicum, ut latrantis stomachi jejunia depelleret, in servitutem dare se Riedagi Marchionis coactum esse dicit. Quem decuit, cum adhuc tergis puerorum insidiaretur, e C. Cornelii de Germania libello discere, quæ fuerint nobilissimorum etiam juvenum erga Principes obsequia, qui Principum comitatus. Sed moribus indulgere suis illius cavere scriptores amant, & sequi rivulos, quam e fontibus haurire, malunt, laciniasque per alios passim veteribus detractas, pro libidine collutulandi purpuram, fumosasque Principum imagines, in sensum alienum detorquere. Quæ quidem petulantia jam non calamo, sed auctoritate publica, esset coercenda, ut lascivientis plebani exemplum revocaret in memoriam omnibus Virgilianum illud:

Discite justitiam moniti, & non temere DIVOS:
nisi ipsa malignitas animi, & in suscepto negotio infantia, loco pœnæ esset gravioris & ad posteros duratura. Quo efficitur, ut cordatiores facile patiantur suo sensu abundare sciolos & in alienam ab officio suo provinciam temere involantes, annalesque Volusianos ad imperitum vulgus amandent. Sed e diverticulo, quo pertraxit nos rei indignitas, in viam redeamus.

VI

Quamquam autem eodem Ordine continerentur omnes nobili profapia oriundi; habitus tamen est nonnullis familiis, præ ceteris, singularis quidam honor & existimatio, cum propter generis antiquitatem & splendorem, multaque & præclara majorum in

in patriam merita, tum propter potentiam, amplasque possessiones. Jam Taciti ætate apud Germanos, *de minoribus rebus Principes consultabant, de majoribus omnes; ita tamen, ut ea quoque, quorum penes plebem arbitrium erat, apud Principes, prætractarentur.* Eos autem Principes, quos alios fuisse putabimus, quam *Sarapas* illos, e quibus, tempore belli, Ducem electum, quoque, cum bello peracto, imperium Dux abdicaret, rursus omnes æquales habitos esse, Beda, verbis supra allegatis, testatur. Summa rerum deinde regibus permilla, magnam quoque partem auctoritatis Principum pristina in reges translata, ab iisque per Duces Comitescque administratam fuisse, necesse est. Reliqua tamen erat familiis illustrioribus ea veneratio, illud studium popularium, quod debebatur antiquitati generis & virtuti a majoribus in posteros derivata, maximisque in remp. meritis. Vnde earum Seniores, ubi de rebus arduis consultandum erat, convocasse populares, consilio prævisse, commodisque universonum sapienter prospexisse, tum vicissim a suis observatos esse, ut in eorum sententiam facile concederent omnes, credibile est. Quin etiam conventibus totius regni, magno suorum globo stipati, interfuisse, principe loco inter suos confedisse, omnium nomine verba fecisse, magnaue auctoritate usi esse videntur. Porro, tam Procures aula, quam officiales regni, Duces, puta, Marchiones & Comites, ex his familiis pæne solis quæsitos esse constat, non tantum apud eos, ubi electio ad populum spectabat, ut in Bajoaria & Thuringia, sed etiam ubi Duces ex arbitrio regis designabantur, ejus intererat, ut darentur provinciis rectores, dilecti a suis, qui oranium animos facile ad obsequium traherent. Inter Saxones quæ fuerit Primorum, seu Principum, auctoritas, antequam ea, gens cum Francis in unum coalesceret populum, vel exinde colligitur, quod Angarii, cum anno DCCLXXV pacem a Carolo M. peterent, teste Adelmo Benedictino, ei cum *Primoribus* suis occurrerint, & interjecto septennio, cum iterum pacem Saxoniam conaretur Carolus, conventum habuisse dicatur, in Annalibus Pithæanis, cum omnibus *Primatibus* Saxonum, excepto Witichindo. Neque prius voti cõpositus est, donec *Primores* Saxonum donis illexisset, ut auctor est Poeta Saxo ad an. 803. Duces et-

iam Saxonum ex iisdem Principibus deligebantur, e quibus Hefso, ab Adelmo in Annalibus vocatur *unus e Primoribus Saxonum*, Witichindus *unus e Primoribus Westphalorum*. Ab his diversi non esse videntur, quos indigitat auctor Fragmenti Annalium Chronico Nibelungi subiecti ad annum 782, cum testatur, Carolum constituisse Saxoniae rectores *ex nobilissimis, Saxones genere, Comites*. Eodemque sensu Luidulfus, primus Saxoniae Dux, apud Agium, in vita Harthumodae, dicitur ex *illustrissimo Saxonum genere* oriundus. Sigfridus, Orientalis Saxoniae Marchio, apud Witichindum, audit *Saxonum Optimus, et a rege secundus*; et quidem *secundus a rege*, ob muneris amplissimi dignitatem, summamque inter aulae Proceres auctoritatem, *Optimus Saxonum* autem, quod e Primoribus seu Optimatibus Saxoniae esset oriundus. Quemadmodum eodem vocabuli sensu, *Optimos Bavariorum* Ratisbonae convenisse, Ditmarus libro VI dicit, et Ducem Bajoariorum Ernustum, *Summatem inter omnes Optimates* Ludovici Germaniae regis vocant Annales Fuldenfes ad annum 861. Cum itaque *magnum regni Primatum* post excessum Ottonis II. Imp. Quedlinburgi collectum, et in dedicatione Ecclesiae Babenbergensis *omnem Primatum* congregatum dicit Ditmarus, non tam ad eos respexisse videtur, qui Ducem et Comitum muneribus fungebantur, quam ad familias nobilissimas gentis. Idem etiam, cum tradit, anno DCCCCXCI ab Ottone III *caritative susceptos esse omnes Saxoniae Primates*, de omnibus dicere intelligitur, qui generis claritate inter Adelingos eminebant, etiamsi muneribus publicis non essent praefecti. Colligitur autem ex praemissis, quod volebamus, nempe non omnes *Adelingos* fuisse *Primates*, neque omnes *Primates* ad munera publica vocatos esse, magna tamen auctoritate inter suos valuisse. Recte igitur monet Leibnitus Introduct. in Tomum I. Script. Brunsvic. n. 55. Principes habitos esse, etiam qui Duces Comitesque non appellarentur, eos tamen domum suam aliquando, regio more, per ministeria Comitum, vel his aequalium, rexisse, ut constet e Monacho Weingartensi, de Gaelfis scriptore. Recte Joach. Vadianus de Collegiis et Monasteriis libro I, in Comitibus Francorum primas tenuisse Episcopos et Abbates; reliquum locum sibi vindicasse *Optimates*; tum *Officiales*, e quorum numero erant Majores Domus et Duces; hinc Domesticos

cos

cos regis et Comites, Grafiones et Cancellarios; amplum autem et honorificum locum in conventibus publicis *Optimates* tenuisse. Vadiani sententiam confirmat historia comitiorum generalium Germaniæ, ubi passim a scriptoribus *Optimates* illi vocantur *Primi, Primores, Primates, Principes, Majores, Magnates, Proceres*, et a Ducibus Comitibusque non obscure distinguuntur. De Saxonum vero nostrorum Comitibus generalibus non minus vere Guernerus Rolefincius libro II de situ et moribus Westphalorum capite I: *Solebant ibi omnes in unum Satrapæ convenire. Ex pagis quoque singulis duodecim electi Nobiles, totidemque Liberi, et totidem Lazzi.* Originem illius auctoritatis apud Francos derivant Viri docti a terris Salicis, quæ ab omnibus oneribus immunes erant; sed apud Saxones ejus origo haud paullo nobilior erat, quod illi regis imperio subiecti essent, hi suis ipsi suprema potestate imperarent. Nam Saxones, a Francis Scheidingam obsidentibus in auxilium vocati, partem illam Thuringiæ veteris, quæ ad Septentrionem spectabat, quamque mercedis loco sibi pacti erant, devicto Hermenfrido Thuringorum rege, occupabant, et mutuo consensu, per sortem, inter Principes dividebant; in quorum fidem concessere auxiliares et manumissi, parte agrorum in beneficium accepta. Principes autem, nulli mortalium obnoxii, socii Francorum et amici, Witichindo teste, deinceps futuri, summa libertate, ex more veterum Germanorum, suis præerant, iisque jus dicebant. Quot numero fuerint Principes, qui, globo nobilium juvenum, auxiliatorum seu ingenuorum, et manumissorum, stipati, patria relicta, in hanc regionem concesserint, nemo veterum prodidit: quanquam duodenos fuisse, nonnulli ex eo colligant, quod Botho in Chronico picturato dicat, Bernonem, quem alii Brunonem vocant, Angariorum Ducem, Witekindo conjunctum, fuisse unum e XII Adelingis Saxonum. Quis autem persuaderi sibi patiat, in universa gente Saxonum, nisi XII Nobiles, non fuisse. Ferendum erat fortasse, si dicerent, Angarios, Witekindi tempore, habuisse XII Proceres, seu capita familiarum illustrium: quanquam ne id quidem affirmare audeamus, illeque numerus duodenarius etiam inde, per errorem, nasci potuerit, quod ex singulis pagis, si Rolefincio fides, Nobiles duodeni ad conventus publicos venerint. Illos autem

Princi-

Principes, qui Hermenfridi tempore Thuringiam infederunt, non multum a vero aberrare videbimur, si centenos circiter fuisse dicamus. Saxones novem millia militum adduxisse, refert Witichindus, Duces vero novem, castra Francorum intrasse, singulos cum centenis militibus, id est, cum suis, quos singuli e pago suo collegerant. Eum enim morem Germanis fuisse, ut centeni ex singulis pagis in hostem irent, Tacitus auctor est. Cum autem ceteri Principes, quorum quisque, pro more gentis, suos in aciem ducebat, cum consanguineos, comitesque, tum vasallos, ingenuos puta et manumissos, manipulos non videantur habuisse illis majores, consequens est, illum novem millium exercitum collectum fuisse e turmis aut manipulis Principum plus minus nonaginta. Familiarum autem nobiliorum idem erat numerus, qui manipulorum. Nam, *non casus, ait Tacitus, nec fortuita conglobatio, turmam aut cuneum faciebat, sed familia et propinquitates.* Quanquam autem ad Scheidingam sex millia Saxonum sint deleta, fieri tamen potuit, ut de plerorumque Principum familiis nonnulli servati sint, quibus data sit portio terræ, quæ obtigerat familiæ illorum. Vnde Poeta Saxo ad annum DCCLXXII testatur, habuisse hanc gentem

Quot Pagos, tot pene Duces.

Duces interpretor Principes, e quibus eligebantur Duces, seu potius Duces, sensu temporum Carolingicorum, id est, provinciarum, seu Pagorum rectores. Nam Pagi Septentrionalis Thuringiæ, qui ab hac divisione inter Saxones et originem et nomina traxisse videntur, nunc etiam, e veterum monumentis collecti, quanquam nonnullorum memoriam intercidisse, non dubitemus, propemodum nonaginta numerantur. Familias autem illustres, cum aliæ atque aliæ, successu temporis, fato fuerint extinctæ, ætate Carolingica, de qua loquitur Poeta Saxo, numero paullo inferiores Pagis fuisse, mirum nemini videri debet. Hi itaque sunt illi Principes, a nullo superiore creati aut investiti, sed, quod in libera gente magis eximium haberi debuit, sola virtute sua, majorumque meritis, Primatum totius gentis, omnium consensu, adepti, quorum posteri dedere Saxonie illum magnum Primatum, illos Primores, illos Magnates, illos Optimates, illos Potentes regionis, illud Ducum, Marchionum et Comitum quasi seminarium, quorumque memoriam frequen-

tem

tem equidem, adhuc tamen non satis explicatam, apud scriptores videmus superesse. Quod fastigium, quasi ex se natum, neque alieno beneficio acceptum, tanti faciebant veteres, ut etiam Ducali dignitati anteferrent, eoque spectare videtur sententia Desiderii Langobardorum regis, qui, teste Sigonio, de regno Italiae libro IIII, Ducis axionna aspernabatur, Princeps haberi dicique cupiebat.

VII

Ad unum ex his Principibus BVZICIORVM et DOMVS SAXONICAE originem esse referendam, omnia persvadent non tantum, sed propemodum evincunt. Quid enim aliud commonstrat nobis custodia limitis adversus Bohemos, RICDAGO commendata: cui muneri amplissimo, & Ducis etiam potestati æmulo, videbiturne admotus fuisse unus aliquis e multis, aut e turba nobilium sortis tenuioris? Comitatus illi, quos tum in finibus ditionis Mansfeldicæ, in pago Scunтира, tum in Dalaminza, quæ Misnia nunc dicitur, locis maxime inter se distitis, & alibi fortasse, habuit, nonne eandem Viri auctoritatem, eandem originem nobilissimam loquuntur? Vt supervacaneum sit, meminisse honorum avitorum, quæ, etiam parte ditionum Gerbstadiensi cœnobio donata, sat amplæ tamen fuerunt, ut, beneficiis paternis in alios translatis, vitam cum dignitate ageret filius Ricdagi, et heres prædiorum, Carolus, fortunæque novercantis injurias æquo animo toleraret. Ricdagus autem Marchio si e Primoribus Saxoniae oriundus fuit, nulla sane ratione fieri potuit, ut ab eadem stirpe illustri non descenderent ejus agnati. RICDAGVM vero agnatum DE DONIS diserte vocat Dimarus, qui illi ab infantia fervierit, id est, in aula ejus educatus, adolescentulus etiam inter comites receptus sit, ob propinquitatem et generis nobilitatem. Eum enim morem Proceribus Germaniæ fuisse, Tacitus, German. capite XIII, testatur. *Insignis, inquit, nobilitas, aut magna patrum merita, principis etiam dignationem (favorem puta et prolixam voluntatem) adolescentulis assignant: ceteris robustioribus, ac jam pridem probatis, aggregantur, nec rubor (quanquam adhuc sint adolescentuli) inter comites aspici.* Quid quod etiam ipsius DE DONIS fortuna satis evidenter ostendit, non familiam unam e multis ipsi originem præbuisse. Cum enim alienum ab Ottone III Cæsare animum profiteretur, seque Bohemis adjungeret, nihil tamen gravius in eum statuendum ratus Imperator, operam de-

dit, ut eum sibi conciliaret, respicientemque etiam inter familiares admittit: quod facturus non erat, nisi nobilissimæ ejus profapia potentiaque propinquorum rationem habendam esse putasset. Porro Comitatum accepit DEDO in pago Hofgoviensi. At supra vidimus, ex nobilissimis Saxonum Comites datos esse Saxoniam jam a Carolo M cujus successores etiam bellis intestinis fraternisque prohibiti sunt, ne detractum quidquam vellent auctoritati Primorum Saxoniam, illi fulcro potestatis regiam pernecessario. Quod mox etiam corroboratum magis est, datis populo Saxonum, ex ipso Primatu ejus, Ducibus; qui virtute sua, & potentia, consecuti sunt deinceps, ut ex Saxoniam Primatibus reges & Imperatores delegerit sibi lætissimis auspiciis Germania, eoque successu, ut fortunatam magis florentemque remp. habuerit nunquam. Saxonum dignitate in tantum aucta, ut alios præ se contemnerent, quæ res imperante Ottone I, magnarum cadum & depopulationum causa fuit, in nuptiis etiam contrahendis dignitatis suæ rationem habuisse Optimates, neque temere inferioribus copulatos esse, dubitari non potest. Quapropter, cum DEDONEM filiam THEODERICI Ducis in matrimonium duxisse legimus, simul intelligitur, eum nequaquam DEDONEM generum sibi adoptaturum fuisse, nisi cognitum habuisset, eum e nobilissimo Primorum Germanicorum sanguine esse progenitum. Præterieramus pene FRIDERICVM, DEDONIS fratrem, qui tamen nobilioris originis Domus suæ non levioris ponderis argumenta suppedat; Ilburgensem civitatem, aliaque prædia satis ampla, quæ utraque, liber dominus ipse & dynasta, tenuit & ad heredes transmisit; Comitatum, & super pagum Suifili potestatem, defensionem denique urbis Misenenfis; quæ omnia spectatissimo inter Primores Saxonum Viro probe conveniebant.

VIII

Obstare tamen visa est illustri BVZICIORVM origini, THEODERICI, quem patrem DEDO habuit, conditio, quæ VIRI EGREGIÆ LIBERTATIS elogio designatur in Appendice Chronici Lauterbergensis. Eo siquidem intelligi nonnemo caussatur, non Virum nobili profopia ortum, sed aliquem ex ordine Ingenuorum, qui patria lingua FRYLINGI, id est *libere nati*, vocabantur. At enimvero, urgeri hoc argumentum contra Nobilitatem Theoderici, & quod eximia laudis nomine a Lauterbergensi commemoratur, in contemptum ejus verti, nisi ab eo, qui valde iniquus

iniquus sit in *EVZICIOS* nostros, eorumque laudi mirifice invidet, ad enarrandas autem res Saxonum a vera patriæ antiquitatis cognitione flagitiose imparatus accesserit, non potuit. Liberorum hominum frequens mentio est, cum in legibus Germanorum vetustis, tum in chartis pagensibus, in primis præstariis, et quæ concambii aut manumissionis causa dabantur. Sed cum omnis hominum status apud veteres ex libertate æstimatus sit, plures ejus fuisse gradus manifestum est; unde alii homines *minores*, alii *mediocres* seu *medii*, alii *maiores*, appellati sunt, nonnulli etiam ipsi *mediocrem libertatem* de se profitentur. Quod indicio esse debuit, non otiose de libertate Theoderici, sed signanter, adjectum legi, eam *EGREGIAM* fuisse, ut nempe eo vocabulo modus libertatis definiretur. Quid autem in libertate Ingeuorum, quæ vulgaris erat, habebatur, quod egregium, aut eximium dici potuisset; cum etiam Nobilium libertas, quantumvis ampla, quod plurimis esset communis, nota singulari apud rerum nostrarum scriptores non distinguatur. Sed quæ fuerit illius *EGREGIAE LIBERTATIS* ratio, planissime explicat sæculi XII scriptor Sigebertus Gemblacensis, qui, cum Henrico Sancto successorem datum esse Conradum narrat, *Virum*, vocat, *egregii generis et EGREGIAE LIBERTATIS, quippe qui nunquam se submiserit alicujus servituti*. Eam vero servitutem intelligi debere, quæ cadebat in *Virum* nobili genere natum, res ipsa loquitur. In primis eo spectabant servitia militaria; tum vero, ut videtur, etiam officialia. Cum enim omnem ætatem in armis agerent Nobiles, et nomen sibi opesque virtute sua, bellicisque artibus, quærent, factum est, ut plurimi operam suam locarent vicinis, cum clero, tum laicis, et, agro in beneficium accepto, quasi stipendio conducti, ipsis contra aggressores et hostes quoscunque affuturos se sponderent. Non repero hic, quæ fuse de hominibus liberis et de Ministerialibus Pfeffingerus ad Vitriarii Tit. XVII et XX libri I, aliique, non illis Ministris aulicis, sed Vasallis, commentantur, in primis autem de Saxonibus Hornius, Bibliotheca portatilis Saxon. Parte I, e solis diplomatibus Saxonis suppeditat, qui inter alia etiam nobilitatem generis Ministerialibus vindicat, atque inter liberos homines, præter Principes et Comites, etiam inferioris cavæ nobiles, qui bona sua proprio et hereditario jure, non beneficiario, possidebant, recenferi ostendit. Illa enim huc non spectant, sed ad sequo-

rum temporum mores respiciunt, cum sæculo undecimo vix sint antiquiora. Successu temporis autem, bellis intestinis intercedentibus, in tantum facies reipublicæ nostræ mutata est, ut tota pæne Germania facta sit clientelaris, et munera etiam publica, Ducatus et Comitatus, cum terris hominibusque, ad illorum munerum administrationem spectantibus, in possessiones sempiternas et hereditarias, beneficiario jure, sint concessa, illaque *libertas egregia* sensim evanuerit. Priscæ autem tempora, quanto fuerunt ab his postremis remotiora, tanto majori in pretio habuerunt amplissimam illam libertatem; et postquam regum imperio obsequi didicit Saxonia, non tantum ad servitia militaria, præter ea quæ exposcebat communis patriæ salus, nullis beneficiis adstringi se passi sunt Viri libertatis egregiæ; sed etiam Duces, Marchiones et Comites, pro servis summorum imperantium habuerunt, quorum conditio minime deceat *egregiam libertatem*. Equidem, eos jure beneficiario regi obstructos non fuisse, quod attinet ad munus publicum, et reditus ea de causa e fundis fisci regii assignatos, testatur sæculi X, aut XI ineuntis, scriptor de Beneficiis §. 130. *Quicquid homo, inquit, non suscipit per hominum; non judicatur esse beneficium; sicut cum bona concedit dominus suis ministerialibus, non per hominum, sed secundum jus curiæ. Hæc concessio caret beneficiæ jure; sed est concessio officialis.* Eorum tamen servitus etiam durior esse videbatur servitiis militaribus, de quibus supra dictum est, quod ad hæc faciendâ, inter æquales plerumque, aut saltem mutuo consensu paciscentium, nata esset obligatio; illorum contra ministeria semper imperaret superior, idemque officii rationes exigeret, et in negligentes pœnis animadverteret, eosque vel ad tempus ab administratione abstinere juberet, vel etiam in perpetuum, et cum ignominia, munere exueret. Ab utroque igitur nexu, tam beneficiæ, quam officiali, abstinendum sibi esse putabant, quibus pulchrum videbatur, se nunquam ullius servituti subiectum fuisse. Ad hoc decus eximium adspirasse videtur Rutgerus ille, qui in Traditione Fuldeni, anno 1035 in litteras relata, et a Schannato cum aliis in lucem protracta, vocatur *Nobili ex genere progenitus, liberi juris et arbitrii Vir*. Porro illustre est exemplum Welfi, seu Welfonis, quem alii Ethiconem vocant, Annalista Saxo utrumque nomen habuisse putat, patris Judithæ, uxoris Ludovici Pii. Hunc enim *nobilissimum Comitem*

mitem Auctor Vitæ Ludovici Pii, *Ducem* Theganus, magis honoris ergo, quam muneris, ut arbitratur Leibnitius, Introduct. in Tomum I Script. Brunsv. num. 55; sed Chronicon vetus Ducum Brunsvic. *Principem magnum*, Annalista Saxo ad an. 819 de Principibus Bavariorum EGREGIAE LIBERTATIS VIRVM, et ad an. 1126 EGREGIAE LIBERTATIS PRINCIPEM dicit, qui nunquam alicujus, nec ipsius Imperatoris, pro aliquo beneficio, se subdidit dominio. Quam in sententiam etiam auctor Chronici veteris Ducum Brunsvicentium affirmat, eundem Ethiconem, pro generis sui excellentia, nulli hominum pro pbeodo humiliare se voluisse, cumque filius ejus Henricus vasallagii jure se Imperatori obstrinxisset, possessionibus amplissimis in beneficium acceptis, Ethiconem de facto filii indignatum, in solitudine vitam egisse privatam, quod nulli subditus esse dignaretur. Eadem tradit Monachus Weingartensis in Historia de Guelfis, his verbis: "Henricus homagium Imperatori et subjectionem fecit, et in beneficio quatuor milia mansuum in superioribus partibus Bavariae ab eo suscepit. Quod cum pater ejus percepisset, iratus, *nobilitatem suam et libertatem* nimis esse declinatam, ultra, quam credi possit, consternatus animo, dolorem suum omnibus suis caris exposuit, et assumtis XII ex illis, infra montana, ad villam, quæ dicitur Ambirgo (regalibus ædificiis et possessionibus divissimis relictis) secessit, et ibi, non amodo vistrus filium suam, consenuit, et cepit ibidem, collectis monachis, cellam construere., Hæc igitur fuit etiam *libertas illa egregia* nostri FRIDERICI BVZICH, quæ illa ætate omnibus honoribus et summis quibusque in republica muneribus potior habebatur, et ab omni originis obscurioris nota tantum aberat, ut potius illustrissimorum natalium luculentissimum præbeat indicium, quod ea, præter Primates seu Principes Germaniæ, nemo Germanorum capax esset. Quamobrem non admodum a vero abhorret, quod in Leibnitianis p. 421 affi- matur, auctorem Appendicis Chronico Lauterbergensi subjunctæ Theodericum nostrum dicere *Virum primariæ Nobilitatis*. Quamquam enim neque his vocabulis utatur monachus Lauterbergensis, neque illa ejus verba vim atque naturam libertatis egregiæ satis exprimant; verum tamen est, quod in animo habuisse Leibnitius videtur, uno illo *egregiæ libertatis* indicio satis confirmasse Lauterbergensem, Theodericum nostrum fuisse *Virum primariæ Nobilitatis*.

VIII

Superest, post exposita tot pristinae magnitudinis Majorum DOMVS SAXONICAE, etiam ex ultimis canæ antiquitatis vestigiis repetita, argumenta, ut unicum adhuc subjungatur, idque vel eo nomine minime prætereundum, quia ceteris omnibus, quæ adhuc attigimus, illustrius esse videtur et magnificentius. Futurum enim speramus, ut ultero largiantur genuinæ antiquitatis nari, quæ olim de Clælio Tullius, eadem leviter immutata de nostris Principibus verissime dici: *Quæcunque in Nobilitate Germanica dignitas esse potest, quæ certe potest esse maxima, eam semper in DOMO SAXONICA habitum esse summam, semperque haberi.* TRIBVS vocabulo ad designandam familiam BVZICIAM utitur Ditmarus Merseburgensis, apud illorum temporum scriptores rarius obvio; ejusque de sensu adeo hæsitaverunt viri docti, ut etiam aliquem terrarum tractum eo significari nonnulli existimaverint. Nobis minime ambiguum esse videtur, TRIBVM BVZICI esse familiam viri cujusdam, qui BVZICI nomine usus sit, quemadmodum *Tribus Witekindi* est familia Witekindi, *Tribus Imadi* familia Imedingica, *Tribus Dedi* familia Dedonis. Sed quaesitum est, quibus causis permoti veteres, nonnullas familias illustriores, easque paucissimas TRIBVVM nomine insigniverint, cum vel ipsa Tribuum illarum paucitas singularem quandam earum prærogativam innuere videatur. Ad summam earum Antiquitatem referendum id esse quidam putarunt; quos inter habendus, nisi fallimur, Illustris quondam Leibnicius, qui in Introductione in Tomum I Scriptorum Brunsvic, num. 36 de Tribu Imadi scribit: *Imedingiorum Tribum non ab Imado aliquo post Witekindum, ut nonnulli scribunt, sed potius ab antiquo aliquo nomen habere puto; ut erant Tribus Amalorum et Balthorin apud Gothos, Agilolfingorum apud Bajoarios. Cum scilicet Saxones in has terras ex Transalpinis venissent, unum ex primariis Ducibus Imadam habuisse credibile est, cujus ex stirpe Witekindus Dux, aliique gentis Primores venerent.* Aliam conjecturam in superioribus dedimus, cur Tribus nomine, et Imedingicam familiam, et Buziciam, honestare potuerint veteres, si maxime parentem utraque habuisset Witekindum; neque nunc etiam, ut ejusdem penitere nos debeat, in contraria Leibnicii sententia satis momenti esse videtur. TRIBVS dictas esse eas familias, quæ ceteris omnibus et nobiliores essent, et antiquiores, libenter concedimus; sed cur Tribus Imadi non ab Imado aliquo post Witekindum, sed ab alio longe antiquiori, nomen accepisse credenda sit, sane non liquet.

quer. Tribubus nomen non semper datum esse ab iis, qui primi nobilitatem familiæ intulerant, sed etiam aliquando ab aliis ejusdem familiæ viris illustribus, ipsius Witekindi exemplum docet, satisque manifestum est, scriptoribus *Tribum Witekindi* non denotare Tribum, quæ originem debeat Witekindo, sed e qua natus sit Witekindus, quæque diu ante Witekindum Tribus nomen habuerit, eodemque sensu eandem Tribum dici putamus Tribum Imadi, id est, e qua natus sit Imadus, ut nihil hinc possit colligi de Imadi ætate. Similiter, si cui non arrideat opinatio nostra, de causâ, quæ Imadi et Buzici nomina eidem Tribui assignaverit, per nos quidem alium is quærat inter Majores Witekindi *BUZICVM*, cui id honoris detulerint veteres. Postremo, etiam qui a Tribu Witekindi omnino diversam fuisse familiam Buziciam contendunt, negare tamen non poterunt, eam TRIBVS, id est antiquissima et illustrissima gentis nomen habuisse, jam ante Theodericum, patrem Dedonis. Harum igitur Tribuum primarias fuisse partes putamus in destructione regni Thuringici; præter eas vero, quæ illis temporibus illustres habebantur, deinde nullam inter Saxones familiam TRIBVS nomine condecoratam esse, et paucitas earum, et veteris reip. Saxonice rationes, persuadent. Cum enim, Hermenfrido devicto, inter Primores Saxonum divideretur Thuringia Septentrionalis, atque singuli portioni suæ pagi nomen darent, omnis illa multitudo iterum, generali partitione, divisa est in Occidentales, intermedios & Orientales, seu Westphalos, Angarios & Ostphalos. Singulis sui erant Duces, seu Principes, qui, bello ingruente, convocarent exercitum, atque Ducis bellici, universo exercitui Saxonum præficiendi, electionem ordinarent. Hinc Witichindus de antiquissimis temporibus reip. Saxonice: *Atribus etiam Principibus totius gentis Ducatus administrabatur, certis terminis (regionis) exercitus congregandi potestate contentis, quos (terminos) suis locis ac vocabulis novimus signatos, in Orientales scilicet populos, Angarios atque Westphalos.* Singula partes illæ Ducatus dicebantur; unde, cum Ludovicus Germanicus manfos quosdam, in pagis Grainga et Treewiti, Herivordienli cœnobio donaret, in tabulis VII. kal. Maji Indiæ. XIII anno regni XXVII. datis, apud Schatenium, fuisse dicuntur, in Comitibus Burchardi, Walberti, Albrici & Letti, & in *Ducatu Westphalorum*. Tres autem Principes illos, qui suprema dignitate in tribus Saxonie Ducatibus conspicui erant, non suis tantum, sed majorum etiam meritis supremum illum inter suos locum consecutos esse, *providissima cura generis*

a: que

atque Nobilitatis sua, quam genti Saxonum fuisse, testatur Eginhardus, omnino consentaneum est. Ex quo colligitur, eos e familiis omnium nobilissimis ortos fuisse, quæ jam illis temporibus ceteras omnes & antiquitate & amplitudine, virorumque fortissimorum numero, antecederent, & Duces popularibus, etiam ante occupationem Thuringiæ, plures fortassis, dedissent. Has itaque gentes singulari nomine, TRIBVVM, a reliquis fuisse distinctas putamus, ex iisque natos tanta existimatione inter omnes eminuisse, ut *Primi inter Primores* et *Summates inter omnes Optimates* dicerentur. Salvum igitur erit Augustissimæ DOMVI SAXONICAE, quæ TRIBVS BVZICIAE nomine olim celebrata est, decus illud, ut, nisi ipsa sit Witekindea, primus tamen majoribus ejus inter Saxones honos fuerit, & par genti Witekindeæ gloria, par generis antiquitas, meritoque Statii verbis AVGVSTO III, SARMATARVM REGI potentissimo, atque in supremo Imperii Romano Germanici Senatu PRINCIPI ELECTORI, acclamabitur:

• • Non TE series inhonora parentum

Obscurum proavis & prisca lucis egentem,
Plebeja de stirpe tulit, non sanguine cretus
Turмали, trabeque, ac remis & paupere clavo

AVGVSTAM SEDEM ET LATI PENETRALE SENATVS

Advena pulsasti, sed precedente TVORVM
AGMINE. Romulei qualis per jugera Circi,
Cum pulcher visu, titulis generosus avitis,
Expectatur equus, cujus de Stemmate longo
Felix demeritos habet admissura parentes,
Illum omnes acuiunt plausus, illum ipse volentem
Pulvis, et incurvæ gaudent agnoscere metæ.

Cumque idem PRINCEPS AVGVSTISSIMVS prudentiam, magnanimitatem, clementiam, ceterasque Majorum virtutes, regio fastigio dignissimas, pectore complexus esse videatur universas, egregiisque facinoribus, sub ipsum regni auspiciam, exemplum suis præfulgeat illustrissimum, sibi dictum ab eodem vate putabit PRINCEPS IUVENTVTIS paternarumque non minus virtutum, quam diuionum, heres FRIDERICVS CHRISTIANVS:

DISCE PVER. Nec enim externo monitore petendus
Virtutis tibi pulcher amor. COGNATA ministret
LAVS animo, atque aliis Decii, reduceisque Camilli
Monstrentur. TV DISCE PATREM.

SS (O) SS

Pou Vc 77 2K

ULB Halle

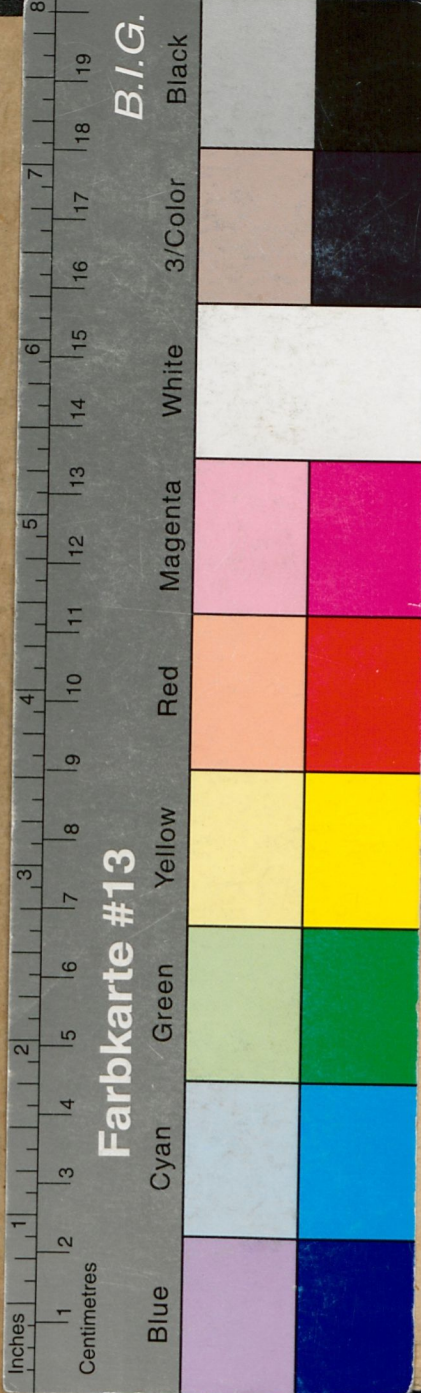
3

002 692 813

Farbkarte #13

B.I.G.

XIII, 24. *Ch. XIII, 24.*

ORIGINEM
DOMVS SAXONICAE

^E
PRIMORIBVS
VETERIS GERMANIAE

PRAESIDE
IOANNE GOTLIB. KRAVSE

HISTOR. P. P
A. D. VI NONAR. MAII
A. CHRISTIANO 1735 CC XXXV

H. L. Q. C
DISPV TABIT
CHRIST. GOTTLob GEBHARDVS
BELICIO-MISNICVS
SS. THEOL. STVD

VITEMBERGAE
EX OFFICINA HAKIANA.

4.4.

